

Sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 148/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Suomen Vanhempainliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää kirjallisena lausuntona seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda lainsäädäntöpohja, jolla vahvistetaan ja selkiytetään varhaiskasvatuksessa annettavaa tukea lapselle, tuen järjestämisen käytäntöjä, periaatteita ja käsitteitä. Esityksen myötä varhaiskasvatukseen kehitetään kolmiportaisen tuen malli. Tavoitteena on luoda myös nykyistä vahvempi tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen.

Suomen Vanhempainliitto on pitänyt jo pitkään kolmiportaisen tuen ulottamista varhaiskasvatukseen erittäin tärkeänä. Vanhempainliitto pitää ehdotettuja uudistuksia kannatettavina.

Tuen järjestäminen yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Vanhempainliitto pitää ehdottoman tärkeänä sitä, että yksityisessä varhaiskasvatuspalvelussa on yhtä kattavat tuen palvelut kuin kunnallisessa palvelussa, jotta lasten yhdenvertaisuus tuen osalta voidaan taata, eikä perheille aiheudu tilanteita, joissa varhaiskasvatuspaikkaa joudutaan vaihtamaan tuen tarpeen ilmetessä.

Inklusio

Vanhempainliitto pitää hyvänä sitä, että inklusion määritelmää on täsmennetty lakiluonnoksessa. On tärkeää, että tekstissä korostetaan sitä, että inklusion tavoite kattaa koko varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin. Inklusiossa on kyse koko varhaiskasvatustoiminnan järjestämisen arvoperustasta ja kokonaisvaltaisesta tavasta ajatella, joka johtaa lapsen osallisuutta tukeviin ja edistäviin pedagogisiin ratkaisuihin ja toimintakulttuuriin. Jotta inklusio toimii, on varmistettava riittävä henkilö- ja muu resurssointi, erityispedagoginen osaaminen ja henkilökunnan sitoutuminen inklusiivisiin periaatteisiin.

Erot tuen portaiden välillä

Esi- ja perusopetuksen puolelta on opittavissa se, että tuen portaiden epämääräisyys aiheuttaa sen, että tuen toteutumisessa on ollut ongelmia. Tuen portaiden välillä tulee olla selkeät erot ja kunkin tuen portaan kohdalla määritelty tuen vähimmäismuoto. Mikäli näin ei tehdä, ongelmaksi muodostuu se, ettei tukea resurssoida riittävästi.

Toivomme, että valiokunnassa täsmennetään tuen portaita koskevia säädöksiä siten, että niistä käy täsmällisemmin ilmi tuen portaiden välinen ero ja niihin kuuluvat tukitoimenpiteet, tukipalvelut sekä niissä esiintyvä laadullinen ja määrällinen ero.

Esiopetuksessa oleva lapsi

Esiopetukseen osallistuvat lapsen osallistuvat usein myös esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen, jolloin lapsen päivää säätelee kaksi eri lainsäädäntöä. Edellä mainitussa tilanteessa tehdään kaksi hallinnollista päätöstä erityisestä tuesta ja laaditaan kaksi tuen asiakirjaa (HOJKS ja varhaiskasvatussuunnitelma). Malli ei ole tarkoituksenmukainen lapsen eikä varhaiskasvatuksen järjestäjän kannalta. Vanhempainliitto toivoo, että esitystä täydennetään niin, ettei kahta päätöstä asiakirjoineen tarvita. On tärkeää, että päällekkäisestä kirjaamisesta luovutaan ja henkilökunnan resurssit kohdistuvat itse tukitoimiin kirjaamisen sijasta.

Tuen portailla liikkuminen

Perustelussa tulee todeta, että tuen tasoilla voidaan siirtyä joustavasti molempiin suuntiin, eikä tehostetun ja erityisen tuen edellytyksenä ole, että lapsi on saanut ensin alemmalle portaalte kuulunutta tukea. Lapsen tuen tarvetta tulee arvioida jatkuvasti, eikä ainoastaan siirtymävaiheissa, tuen tarve voi muuttua lapsen opinpolun eri vaiheissa.

Hallintopäätös erityisen tukeen liittyen

Vanhempainliitto pitää lapsen ja vanhempien kannalta hyvänä sitä, että erityisestä tuesta tehdään muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Päätökseen kirjataan annettavat tuen muodot ja tukipalvelut, joihin lapselle syntyy oikeus. Näin toimittaessa lapsen vanhemmat tai huoltajat voivat vaatia päätökseen oikaisua aluehallintoviranomaiselta.

Toimiva yhteistyö kotien kanssa tärkeää

Lapsen tuen toteuttamisessa kotien ja varhaiskasvatuksen välisen vuoropuhelun onnistuminen on tärkeää. Jaettu tieto lapsesta ja hänen tarpeistaan on lähtökohta varhaisen ja riittävän tuen antamisessa. Lapsen kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus saada tukea, vaikka vanhemmat tai huoltajat sitä jostain syystä vastustaisivatkin.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa on tärkeää, että lapsen vanhemmat tulevat kuulluksi ja keskusteluissa on riittävästi aikaa käydä läpi lapsen tuen toteuttamiseen liittyvät asiat.

Yksi merkittävimmistä varhaiskasvatuksen laadun tekijöistä on koulutettu ja työhön sitoutunut henkilökunta. Henkilökunnan osaaminen tulee esiin erityisesti tukeen liittyvissä kysymyksissä.

Vanhempainliitto pitää lain toteutumisen uhkana henkilöstöpulaa, jolloin lain onnistunut toimeenpano vaarantuu merkittävästi.

Helsingissä 8.11.2021

SUOMEN VANHEMPAINLIITTO

Saija Ohtonen-Jones

toiminnanjohtaja

Merja Korhonen

varhaiskasvatuksen asiantuntija